

Kısaca Konu Başlıkları gizle

1 Hanefi Mezhebi

- 1.1 Hanefi Mezhebi'nin temel kaynakları şunlardır:
- 1.2 Hanefi mezhebinin itikatta mezhebi nedir?
- 1.3 Hanefi mezhebi ne zaman başladı?
- 1.4 Hanefi nedir ne anlama gelir?
- 1.5 Hanefi mezhebinin kurucusu kimdir?
- 1.6 Sünni Hanefi aynı şey mi?

2 Maliki Mezhebi

- 2.1 Maliki mezhebinde Abdesti neler bozar?
- 2.2 Maliki mezhebini taklit nasıl yapılır?
- 2.3 Maliki mezhebinde mesh nasıl yapılır?

3 Şafii Mezhebi

- 3.1 Şafi mezhebine göre namaz nasıl kılınır?
- 3.2 Şafi mezhebine göre sabah namazı nasıl kılınır?

4 Hanbeli Mezhebi

- 4.1 Türk Müslümanların mezhebi nedir?

Hanefi Mezhebi

Dört fıkıh mezhebinin kronolojik sıra bakımından ilki Hanefi Mezhebi'dir. Kûfe'de Hz. Ali ve Abdullah b. Mesud'un temelini attığı fıkıh ilmi, tâbiîn fakihlerinin gayretleri ile gelişimini devam ettirmiştir.

Kûfe'de doğan İmam Ebu Hanife (**H 80-150/700-768**), Irak'ın ünlü fıkıh âlimi Hammad b. Ebî Süleyman'ın derslerine uzun müddet katılmış ve hocasının vefatından sonra onun kürsüsüne geçerek ders vermeye başlamıştır. Bilgisi, zekâsı, takvası, konulara hâkimiyeti ile büyük bir ilgiye mazhar olmuş ve binlerce öğrenci yetiştirmiştir. Yetiştirdiği öğrencilerden İmam Ebu Yusuf, İmam Züfer, Hasan bin Ziyad ve İmam Muhammed yazdıkları eserler ile Hanefi Mezhebi'nin teşekkül edip geniş halk kitleleri tarafından tanınmasını sağlamışlardır.

Hanefi Mezhebi'nin temel kaynakları şunlardır:

İmam Muhammed'e ait Zahir-i rivaye kitapları altı tanedir. Bunlar, el-Mebsût, ez-Ziyâdât, el-Câmiu's-Sagîr, es-Siyerü's-Sagîr, el-Câmiu'l-Kebîr ve es-Siyerü'l-Kebîr'dir. Zâhirü'r-Rivâye isimli eserler Hanefi literatürünün en temel ve ilk kaynaklarıdır. Yine Ebu Hanife'nin bir diğer öğrencisi olan İmâm-ı Ebu Yûsuf'un Kitâbü'l-Harâc'ı da ilk dönem Hanefi eserlerinin başında yer alır. Hanefi mezhebine ait usul-i fikh eserlerinden en meşhur olanları Cessas'a ait el-Fusûl fi'l-Usûl; Pezdevî'ye ait Kenzü'l-Vüsûl ila Marifeti'l-Usûl; Serahsî'ye ait Usûlü's-

Serahsî ile el-Mebsût isimli eserlerdir.

Sonraki dönemlerde yazılan ve geniş kitlelerce de kabul görmüş fûrû-i fıkıh eserlerinden bazıları ise şunlardır: Ebu'l-Leys es-Semarkandî'ye ait Nevâzil; Kasânî'ye ait Bedâiu's-Sanâî'; Merginaniye ait el-Hidâye; İbnü'l-Hümâm'a ait Fethu'l-Kadîr ve İbn Âbidîn'e ait Reddû'l-Muhtâr.

Fıkıh öğretim usulü olarak takrir metodu yerine müzakere (**konsey oluşturma**) yolunu tercih eden Ebu Hanife **ıçtihat** metodunu şu şekilde açıklamıştır: **“Resulullah'tan (s.a.v) gelen başüstüne, sahabeden gelenleri seçer ve birini tercih ederiz, fakat toptan terk etmeyiz, bunlardan başkalarına ait olan hüküm ve ıçtihatlara gelince biz de onlar gibi ilim adamlarıyız.”** Bir başka sözünde ise metodunu şu şekilde ifade etmiştir: **“Allah'ın Kitabındakini alır kabul ederim. Onda bulamazsam sünnetiyle amel ederim. Onda da bulamazsam sahabeden dilediğim kimsenin görüşünü alırım. Fakat iş, İbrahim en-Nehâî, Şa'bî, Atâ gibi âlimlere gelince bir ilim adamı olarak ben de onlar gibi ıçtihat ederim.”**

Hanefi Mezhebi, günümüzde Türkiye, Balkanlar, Bosna-Hersek, Ukrayna, Kırım, Azerbaycan, Kafkasya, Kazan, Ural, Sibirya, Türkistan, Afganistan, Horasan, Tayland, Hindistan, Keşmir ve Pakistan gibi bölgelerde yaygındır.

1.

Hanefi mezhebinin itikatta mezhebi nedir?

Hanefi mezhebi, **İslam** dininin Sünni(fıkıh) mezheplerinden biri. Hanefilerin itikatta (inançta) mezhepleri ise Maturidiliklidir.

2.

Hanefi mezhebi ne zaman başladı?

Hanefî fıkıh ekolü, ilk iki (VII ve VIII.) yüzyılda Irak bölgesinde doğup gelişen ehl-i re'y ve Irak fıkıhı içinde tabii bir seyir takip ederek meydana çıktığı için **mezhebin** hukuk doktrininin ve metodolojisinin oluşmasında ilk dönemlerin belirgin bir etkisinin bulunması tabiidir.

3.

Hanefi nedir ne anlama gelir?

Doğruluk ve istikamet üzere bulunan, İmam-ı Azam Ebu **Hanife**'nin mezhebinden olan anlamlarına **gelir**.

4.

Hanefi mezhebinin kurucusu kimdir?

Hanefilik günümüzde en çok bağlısı bulunan fıkıh mezhebi. Mezhep ismini aldığı **Hanefi mezhebinin kurucusu** olan **Ebu Hanife'nin asıl adı Numan'dı**.

5.

Sünni Hanefi aynı şey mi?

Hanefi mezhebi, İslam dininde bulunan 4 **sünni** mezheplerinden birisidir. Hanefilerin **sünni** mezhepler arasında kabul ettikleri inanç mezhepleri ise Maturidilik adıyla bilinir.

Maliki Mezhebi

İmam Malik (**H 93-179/711-795**) Medine'de doğmuş ve orada yetişmiştir. Medine'de elli yılı aşkın bir süre ders veren İmam Malik hadis ve fıkıh ilmindeki yetkinliği ile hem kendi devrinde hem de sonraki dönemlerde büyük takdir toplamıştır.

Hz. Peygamber'in hadisleri, sahabe ve tâbiîn fetvaları bakımından zengin bir merkez olan Medine'de yaşayan ve vefatına kadar oradan hiç ayrılmayan İmam Malik'in fıkının en dikkat çeken özelliği, Medine halkının uygulamasına (**Amelü ehli'l-Medine**) ayrı bir önem vermesi ve bunu mütevatir sünnet derecesinde kabul etmesidir.

Medine'de fıkıh ilminin temelleri Hz. Ömer, Hz. Osman, Abdullah b. Ömer, Hz. Aişe, Abdullah b. Abbas, Zeyd b. Sâbit tarafından atılmış; Medineli yedi fakih tarafından da geliştirilmiştir. İmam Malik hocaları Zührî, Nafi', Ebu'z-Zinad ve Rabîatu'r-Rey vasıtası ile

bu ilmî birikime sahip olmuştur.

İmam Malik'in fikhî görüşleri öğrencisi İbn Kâsım vasıtasıyla yayılmıştır. İmam Malik'in temel eseri olan el-Muvatta'nın yanında, öğrencilerinden olan Esed b. Furat'ın el- Esediyye ve Sahnûn'un el-Müdevvene adlı eserleri Maliki Mezhebi'nin temel kaynaklarıdır.

Maliki Mezhebi, önce Hicaz bölgesinde, daha sonra Mısır, Kuzey Afrika ve Endülüs'te yayılmıştır. Endülüs Emevi Devleti'nin resmî mezhebi olmuştur. Günümüzde Mısır, Tunus, Cezayir, Fas ve Sudan'da Maliki mezhebi oldukça yaygındır.

Maliki Mezhebi

1.

Maliki mezhebinde Abdesti neler bozar?

Maliki mezhebinde: ağır uyku, kısa sürse de **abdesti bozar**. Yatsa da, otursa da, secde halinde olsa da, hatta ayakta olsa da **abdesti bozar**. Kısa bir an olursa bozmaz.

2.

Maliki mezhebini taklit nasıl yapılır?

Maliki veya Şâfiî mezhebini **taklit** etmek için, gusülde, abdest almakta ve namazda niyet ederken, bu mezhebe de tâbi olduğunu hatırlamak yetiştir.

3.

Maliki mezhebinde mesh nasıl yapılır?

Sağ el ıslatılarak avuç ve parmakların içiyle başın üstü bir defa **mesh edilir**. Bu şekilde başın dörtte birini **mesh** etmek yeterli ise de iki elle başın tamamının **mesh** edilmesi **Maliki mezhebine** göre farz, diğer mezheplere göre sünnettir.

Şafii Mezhebi

Muhammed b. İdris eş-Şafii (H 150-204/767-819) Gazze'de doğmuş, Mısır'da vefat etmiştir. Mekke'de başladığı ilim tahsiline Medine'de İmam Malik'ten aldığı derslerle devam etmiştir. Hocasının vefatından sonra Bağdat'ta İmam Ebu Hanife'nin öğrencisi İmam Muhammed'den Irak fikhını öğrenmiş, böylelikle hem Hicaz hem de Irak fikh ekollerinin bilgisine sahip olmuştur.

İmam Şafii, kendi içtihat usulü hakkında şu açıklamaları yapmıştır: ***“Kitap ve mütevâtir sünnetle hükmolunur; bu hüküm için, ‘Görünüşte ve gerçekte hak ile hükmettik.’ deriz. Üzerinde ittifak edilmeyen ve ahad yolla gelen sünnetle hükmolunur; bunun için, ‘Görünüşte hak ile hükmettik.’ deriz, fakat ‘Gerçekte hak ile hükmettik.’ diyemeyiz. Çünkü hadisi rivayet eden yanılmış olabilir. İcma ve daha sonra da kıyas ile hükmederiz. Bu, ondan da zayıftır. Fakat zaruret bulunduğu yerde kullanılır, çünkü haber varken kıyası kullanmak helal değildir.”***

İmam Şafii'nin, hocası İmam Malik'in vefatından Mısır'a gidişine kadarki döneme (h. 795-815) ait fikhî görüşleri ***“mezheb-i kadîm”***; Mısır'a gittikten sonraki görüşleri ***“mezheb-i cedîd”*** diye anılır.

İmam Şafii, fıkıh usulüne dair yazılan ilk eser olan er-Risâle'yi telif etmiş, fikhî görüşlerini ise ***“el-Ümm”*** adlı eserinde açıklamıştır.

İmam Şafii; Mekke, Bağdat ve Mısır'da birçok öğrenci yetiştirmiştir. Mısır'daki öğrencileri Büveytî ve Müzenî'nin ***“el-Muhtasar”*** adlı eserleri, mezhebin temel kaynakları arasında yer almaktadır.

Günümüzde Şafii Mezhebi Türkiye'nin doğu ve güneydoğu bölgelerinde, Mısır, Suriye, Irak, Horasan, Filipinler, Kafkasya, Azerbaycan, Hindistan, Filistin, Endonezya, Seylan, Malaya ve Maverâünnehr'de yaygın durumdadır.

1.

Şafii mezhebine göre namaz nasıl kılınır?

“Allahü Ekber” diyerek secdeden kalkıp oturulur. Otururken, el parmakları dizlerin hizasına gelecek şekilde eller uylukların üzerine konur ve kucağa bakılır.

Oturuşta sırasıyla; **a)** Ettehiyyatü, **b)** Allahümme salli, **c)** Allahümme bârik, **d)**

Rabbenâ âtina... duaları okunur.

2.

Şafi mezhebine göre sabah namazı nasıl kılınır?

Şafi mezhebinde Sabah namazının farzının ikinci rekatında rükudan doğrulduktan sonra kunut duası okunmasıdır. Kunut duası okunduktan sonra **namaza** devam edilir ve böylece **sabah namazı** tamamlanmış olur.

Hanbeli Mezhebi

Hanbeli mezhebi dört mezhep adıyla bilinen fıkıh mezheplerinin kronolojik sıra bakımından dördüncüsüdür.

Mezhebin kurucu imamı olan İmam Ahmed b. Hanbel (**H 164-241/780-855**) Bağdat'ta doğmuştur. İlim tahsilinin başlangıcında hocası Hüseyim b. Beşir'in teşviki ile daha çok hadis ilmiyle meşgul olmuştur. Bu sahada hadis imamı ünvanı alacak mertebeye ulaşmıştır. Kütüb-ü tisa (**dokuz hadis kitabı**) olarak isimlendirilen temel hadis kaynaklarından birisi olan el-Müsned'i telif etmiştir.

İmam Ahmed b. Hanbel'i fıkıha yönlendiren hocası İmam Şafii olmuştur. Dönemindeki tüm ilim merkezlerini dolaşarak bilgisini artırmıştır. Bizzat kendisine ait fıkıh kitabı bulunmadığından onun fikhî görüşleri ve içtihat metodu, öğrencilerinin ondan yaptıkları nakiller ile sonraki nesillere aktarılmıştır.

Ahmed b. Hanbel'in metodoloji olarak en dikkat çeken yönü hüküm verirken rey ve kıyastan çok, hadis ve sahabe kavli gibi naklî delillere dayanması ve bunun yanı sıra zayıf rivayetleri kıyasa tercih etmesidir.

Hanbeli fikhını Ahmed b. Hanbel'in oğulları Salih ve Abdullah yaymıştır. Ebu Bekr el-Hallâl, el-Câmiu'l-Kebîr; Hırâkî, el-Muhtasar; İbn Kudâme, el-Muğnî adlı eserleri ile Hanbeli mezhebinin temel görüşleri sonraki nesillere aktarılmıştır. İbn Teymiyye ve öğrencisi İbn Kayyım'ın eserleri ile de Hanbeli mezhebi gelişmiş ve yayılmıştır.

Günümüzde Hanbeli mezhebi mensupları Irak, Suriye, Ürdün, Filistin ve Mısır'da ve çok az olarak da Hindistan ve Kuzey Afrika'da bulunmaktadır. Suudi Arabistan, Katar ve Umman'da

ise Hanbeliler'in sayısı diğer mezhep mensuplarından daha fazladır.

Türk Müslümanların mezhebi nedir?

Türkiye Müslüman nüfusunun% 96.1 ve% 99.8'inin Sünni olduğu bilinmektedir. Türk Sünnilerinin çoğunluğu Hanefi ama Kürtlerin Şafi olduğu söyleniyor.